

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА**

КАФЕДРА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА І КРИМІНОЛОГІЇ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з наукової роботи
Львівського національного університету
імені Івана Франка
проф. Гладисhevський Р.Є.

«_____» _____ 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ПРАВ ЛЮДИНИ
У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВІ**

галузь знань **08 «Право»**
спеціальність **081 «Право»**
Сертифікаційна програма «CRIMNUM»
юридичний факультет

Робоча програма навчальної дисципліни «Міжнародні стандарти прав людини у кримінальному праві» для студентів за галуззю знань 08 «Право», спеціальністю 081 «Право» у межах сертифікаційної програми «CRIMHUM», 2020.

Розробники:

Бурдін Володимир Миколайович – професор кафедри кримінального права та кримінології, доктор юридичних наук

*Робоча програма затверджена на засіданні кафедри кримінального права та кримінології юридичного факультету
Львівського національного університету імені Івана Франка
(Протокол № ____ від « ____ » _____ 2020 р.)*

Завідувач кафедри

кримінального права та кримінології _____ к.ю.н. В.І. Маркін

« ____ » _____ 2020 року

Схвалено Вченою радою юридичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка (галузь знань 08 «Право», спеціальність 081 «Право» у межах сертифікаційної програми «CRIMHUM»)

Протокол № ____ від « ____ » _____ 2020 р.

« ____ » _____ 2020 р. Голова _____ д.ю.н., проф. В.М.
Бурдін

© Бурдін В.М., 2020 рік

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 08 «Право»	денна форма навчання
Модулів – 1	Спеціальність 081 «Правознавство»	Рік підготовки:
Змістових модулів – 1		1-й
Загальна кількість годин – 90		Семестр
Тижневих годин: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3,6	Сертифікаційна програма «CRIMHUM»	2-й
		Лекції
		16 год.
		Практичні
		16 год.
		Самостійна робота
		58 год.
		Вид контролю: залік

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить: 1:1,8.

2.МЕТА, ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

2.1.Метою цього спецкурсу є вивчення проблемних питань, які виникають у сфері кримінально-правової охорони прав людини на міжнародному рівні, а також вивчення принципів та механізмів такої охорони.

2.2 Завдання: ознайомлення студентів зі змістом принципів та міжнародно-правових актів у сфері кримінально-правової охорони прав людини, а також з особливостями застосування окремих механізмів такої охорони.

В результаті вивчення даного курсу студент повинен **знати:**

-теоретичні положення курсу «Міжнародні стандарти прав людини у кримінальному праві», включаючи положення, які стосуються проблемних питань, які виникають під час застосування механізмів кримінально-правової охорони прав людини на міжнародному рівні;

-зміст принципів, на яких базується кримінально-правова охорона прав людини на міжнародному рівні;

- положення чинних міжнародно-правових актів у сфері охорони прав людини;

-особливості функціонування механізмів кримінально-правової охорони прав людини на міжнародному рівні.

вміти:

- тлумачити та аналізувати положення міжнародних нормативно-правових актів у сфері охорони прав людини;

- застосовувати у практичній діяльності здобуті теоретичні знання, що стосуються охорони прав людини;
- визначати найоптимальніші у різних ситуаціях механізми кримінально-правової охорони прав людини на міжнародному рівні та застосовувати їх практичній діяльності.

2.3.Критерії оцінювання

Оцінювання усних виступів студентів на практичних (лабораторних заняттях) здійснюється за такою системою:

50 балів (оцінку відмінно) отримує студент, який глибоко засвоїв теоретичний матеріал з відповідної теми, пов'язує отримані знання із знаннями із попередньо засвоєних тем, опрацював додаткову літературу і знає спірні питання з відповідної теми та альтернативні теоретичні підходи до їх вирішення, опрацював приклади тлумачення та застосування на практиці як вищими, так і місцевими судами кримінально-правових приписів, що вивчаються, а також демонструє розуміння та вміння застосувати отримані теоретичні знання як до типових практичних казусів, так і до нетипових ситуацій, що вимагають творчого підходу до застосування набутих знань.

45 балів (оцінка дуже добре) виставляється студенту, який володіє знаннями та розумінням, описаними вище, однак який у ході застосування набутих знань до складних чи атипових практичних казусів потребує допомоги викладача. Однак, коли останній, навівши навідні запитання, скеровує студента, він спроможний розв'язати самостійно поставлене завдання до кінця.

40 балів (оцінка добре) виставляється за системне засвоєння усіх теоретичних питань з теми, що виноситься на відповідне практичне (лабораторне) заняття, на базовому рівні, а також розуміння змісту всіх ознак відповідних кримінально-правових понять і оволодіння базовим вмінням їх застосовувати до типових практичних ситуацій.

31 бал (оцінку задовільно) отримує студент, який засвоїв усі теоретичні питання з відповідної теми, однак лише на базовому рівні і без розуміння змісту усіх ознак відповідних кримінально-правових понять (лише рівень «знання»).

26 балів (оцінка достатньо) виставляється студенту, який загалом готувався до заняття, однак під час опитування показав лише знання визначень основних кримінально-правових понять з відповідної теми, однак не зміг виокремити їх ознаки та показати розуміння цих понять.

0 балів (оцінку незадовільно) отримує студент, який не готовий до заняття, тобто не виконав усіх винесених на відповідне практичне (лабораторне) заняття письмових та усних завдань і задач чи який у ході усної відповіді не продемонстрував знання базових кримінально-правових понять з відповідної теми.

Оцінювання відповідей на заліку:

Кожне питання, яке виноситься на залік, оцінюється самостійно в межах балу, що дорівнює 50-ти балам, поділеним на кількість питань у білеті (наприклад, якщо питань у білеті 3, то кожне з них оцінюється балами до 17 балів). Відповідно оцінка за залік в межах 50-ти балів є сумою балів, виставлених викладачем за кожне із питань з білету.

Кожне питання оцінюється за такою схемою:

Максимальний бал за питання отримує студент, який має глибокі знання відповідних кримінально-правових понять, розуміння їх ознак та базові навички із їх застосування, а також демонструє знання обов'язкових та рекомендаційних роз'яснень вищими судовими інстанціями відповідних законодавчих приписів, може наводити приклади із практики застосування місцевими судами таких приписів чи альтернативні теоретичні підходи до розуміння та застосування таких приписів, а також в ході відповіді не допускає помилок, формулює думку грамотно, логічно.

Дві третини максимального балу за питання отримує студент, який окрім знання змісту та обсягу відповідних кримінально-правових понять, показує розуміння змісту всіх ознак цих понять та базові навички із їх застосування до типових казусів (наприклад,

шляхом наведення прикладів чи оцінки тих задач, які формулює викладач в ході виступу студента).

Половину балів за питання виставляється студенту, який має знання визначень змісту та обсягу відповідного кримінально-правового поняття, може виокремити його ознаки та характеризувати на базовому рівні окремі з них.

Третину максимального балу за питання отримує студент, який продемонстрував лише знання визначення відповідного кримінально-правового поняття (понять), по якому сформульоване запитання, однак не зміг виокремити його ознаки та показати розуміння цього поняття.

Якщо сума отриманих балів за кожне питання заліку разом із сумою поточної успішності становить 51 бал і більше, то студент вважається таким, який склав залік і отримує відповідну оцінку.

Якщо по двох третинах питань з білету студент не набирає навіть третини максимального балу за кожне із таких питань, то він отримує негативну оцінку за залік.

Якщо студент по двох третинах питань з білету набирає мінімум третину максимального балу за кожне із питань, однак в сумі з поточною успішністю не набирає мінімальний (51) бал, то викладач може задати такому студенту додаткові запитання поза питаннями білету, однак в межах тих питань, що виносилися на залік, і після цього прийняти остаточне рішення, чи студент володіє необхідними мінімальними знаннями для отримання мінімальної позитивної оцінки з навчальної дисципліни, чи ні.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Міжнародні стандарти прав людини у компаративному кримінально-правовому вимірі

- 1.1.Компаративний інструментарій дослідження прав людини
- 1.2.Механізми захисту прав людини у кримінальному праві

Тема 2. Юрисдикційні повноваження кримінально-правового захисту прав людини в Європі

- 2.1. Архітектоніка джерел кримінально-правової охорони (Європейське кримінальне право, національне право)
- 2.2. Право прав людини у юрисдикційному вимірі

Тема 3. Принципи кримінального права і права людини

- 3.1. Ultima Ratio
- 3.2 Принцип законності
 - 3.2.1. Lex Certa
 - 3.2.2. Non-retroactivity та lex mitior
 - 3.2.3. Nulla poena sine lege parlamentaria
- 3.3. Принцип субсидіарності та право на життя
- 3.4. Принцип пропорційності та справедливе поводження з людиною

Тема 4. Права людини в зонах конфлікту: кримінально-правовий вимір

- 4.1. Концепт «ефективного контролю» держави в контексті захисту прав людини та екстериторіальна юрисдикція
- 4.2. «Позитивні зобов'язання» держав та їх межі в питанні реального захисту прав людини

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	Усього	у тому числі				
Л		П	лаб	інд	Ср	
1	2	3	4	5	6	7
Тема 1. Міжнародні стандарти прав людини у компаративному кримінально-правовому вимірі	23	4	4	-	-	15
Тема 2. Юрисдикційні повноваження кримінально-правового захисту прав людини в Європі	11	2	2	-	-	7
Тема 3. Принципи кримінального права і права людини	34	6	6	-	-	22
Тема 4. Права людини в зонах конфлікту: кримінально-правовий вимір	22	4	4	-	-	14
Усього годин	90	16	16			58

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Міжнародні стандарти прав людини у компаративному кримінально-правовому вимірі	4
2	Тема 2. Юрисдикційні повноваження кримінально-правового захисту прав людини в Європі	2
3	Тема 3. Принципи кримінального права і права людини	6
4	Тема 4. Права людини в зонах конфлікту: кримінально-правовий вимір	4
	Разом	16

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Міжнародні стандарти прав людини у компаративному кримінально-правовому вимірі	15
2	Тема 2. Юрисдикційні повноваження кримінально-правового захисту прав людини в Європі	7
3	Тема 3. Принципи кримінального права і права людини	22
4	Тема 4. Права людини в зонах конфлікту: кримінально-правовий вимір	14
	Разом	58

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У ході викладання навчальної дисципліни підлягають використанню методи, спрямовані на:

- формування у студентів інтересу до пізнавальної діяльності й відповідальності за навчальну працю;
- забезпечення мисленнєвої діяльності (індуктивного, дедуктивного, репродуктивного й пошукового характеру);
- а також методи, пов'язані з контролем за навчальною діяльністю студентів.

Серед методів навчання, зокрема, підлягають застосуванню наступні: розповідь, пояснення, бесіда, лекція, демонстрація, спостереження, практичне заняття.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Методи проведення поточного контролю під час навчальних занять визначаються кафедрою і здійснюються шляхом усного опитування студентів, проведення контрольних робіт, виконання завдань та вирішення задач із практичних проблем. Проміжний контроль здійснюється шляхом проведення модуля (модульний контроль). Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання шляхом проведення заліку.

9. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Поточна успішність	Залік	Сума
T1-T4	T1-T4	
50	50	100

Шкала оцінювання: Університету, національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	Визначення	За національною шкалою
90 – 100	A	<i>Відмінно</i>	<i>Відмінно</i>
81-89	B	<i>Дуже добре</i>	<i>Добре</i>
71-80	C	<i>Добре</i>	
61-70	D	<i>Задовільно</i>	<i>Задовільно</i>
51-60	E	<i>Достатньо</i>	
0-50	FX	<i>Незадовільно</i>	<i>Незадовільно</i>

90-100 балів (відмінно) - виставляється студенту, який дав повну і правильну відповідь на всі питання, що базуються на знанні нормативно-правових актів, судової практики та спеціальної літератури. Прояви уміння застосування набутих знань до конкретних суспільно-економічних ситуацій та здібності аналізу джерел вивчення даного курсу.

81-89 балів (дуже добре) - достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному

розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість розрахункових/тестових завдань. Студент здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, у яких можуть бути окремі несуттєві помилки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.

71-80 балів (добре) - виставляється студенту, який дав повну і правильну відповідь, але не на всі питання, або відповідь не базується на всіх складових джерелах вивчення. Тобто знав нормативно-правовий акт та судову практику але не знав інформації, що міститься у спеціальній літературі, чи інформації, яка міститься у інших джерелах. Однак у підсумку його відповідь повинна базуватись не менше ніж на двох базових джерелах.

61-70 балів (задовільно) - виставляється студенту, який не дав вичерпної детальної відповіді на питання контрольних завдань і яка базується тільки на одному із рекомендованих джерел вивчення матеріалу.

51-60 балів (достатньо) – в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових розрахунків, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. 17 Правильно вирішив половину розрахункових/тестових завдань. Студент має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.

0-50 балів (незадовільно) - не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових розрахунків, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив окремі розрахункові/тестові завдання. Безсистемне відділення випадкових ознак вивченого; невміння робити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки.

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1) Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 року. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_004.

2) European Union Instruments in the Field of Criminal Law URL <https://www.consilium.europa.eu/media/29668/eu-instruments-in-the-field-of-criminal-law.pdf>

3) Guide on Article 6 of the European Convention on Human Rights Right to a fair trial (criminal limb) URL: https://www.echr.coe.int/Documents/Guide_Art_6_criminal_ENG.pdf

4) Guide on Article 7 of the European Convention on Human Rights URL: https://www.echr.coe.int/Documents/Guide_Art_7_ENG.pdf

5) Туляков В. О. Порівняльний метод у науці кримінального права *Правова доктрина України*: у 5 т.: Кримінально-правові науки України: стан, проблеми та шляхи розвитку Розд. 1, підрозділ 1.1.2 - Харків : Право, 2013. Т. 5 С. 30-40.

6) Tuliakov Viacheslav CRIMINAL LAW URL: https://www.youtube.com/playlist?list=PLT-eFDRSEgMPmnpGK1qm_cUeYE1k0TKpl

7) Антипов В.І. Кримінальний кодекс України в контексті міжнародного права та практики Європейського суду з прав людини: правові норми, судова практика, науково-практичний коментар - Науково-практичне видання – Харків: Право, 2019. 1200 с

8) Буняк В. С. Європейська конвенція з прав людини та кримінальне право: науково-практичний посібник. / відп. ред. В. С. Ковальський. Київ: Юрінком Інтер, 2020. 156 с.

- 9) Сучасний кримінальний процес країн Європи: монографія [В. В. Луцик, В. А. Савченко, В. І. Самарін та ін.] ; за ред. В. В. Луцика та В. І. Самаріна. – Харків : Право, 2018.
- 10) Житний О. О. Кримінальне право України в міжнародному вимірі (порівняльно-правовий аналіз) X. : Одіссей, 2013. 376 с.
- 11) V. Mitsilegas, *EU Criminal Law* - Oxford, UK: Hart Publishing, 2009
- 12) *European Criminal law. An Integrative Approach* - Cambridge, UK: Intersentia, 2012
- 13) S. Summers, C. Schwarzenegger, G. Ege, and F. Young, *The Emergence of EU Criminal Law* - Oxford, UK: Hart Publishing, 2014
- 14) *The EU Charter of fundamental Rights: A Commentary* - Oxford, UK: Hart Publishing, 2014
- 15) Хилюк С.В. NULLA POENA SINE LEGE як складова принципу законності у практиці Європейського суду з прав людини / С.В. Хилюк // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. - 2013. - No2. – С. 334-345. URL: file:///C:/Users/setup/Downloads/Nvlduvs_2013_2_38.pdf
- 16) Хилюк С.В. Принципи кримінального права: деякі проблеми застосування у практиці Європейського суду з прав людини II Міжнародний форум з практики Європейського суду з прав людини: матеріали (м. Львів, 29 листопада – 1 грудня 2013 року). Львів: Галицький друкар, 2013. С. 169-199.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

Верховна Рада України

<http://www.rada.kiev.ua/>

Верховний Суд України

<http://www.scourt.gov.ua/>

Кабінет Міністрів України

<http://www.kmu.gov.ua/>

Міністерство юстиції України

<http://www.minjust.gov.ua/>

Інформаційно-пошукова системи по законодавству

"Ліга": <http://www.liga.kiev.ua/>

<http://www.nau.kiev.ua/>

<https://echr.coe.int/>